

MEDRI 2023

Prva međunarodna konferencija o poučavanju i učenju u medicinskom obrazovanju/First International Conference on Teaching and Learning in Medical Education

Međunarodni studentski simpozij »Budući liječnici koji obrazuju svijet«/International student symposium on Future Doctors Educating the World

Cilj osnovnog medicinskog obrazovanja je osigurati da studenti medicine steknu znanja, vještine i profesionalne stavove koji ih pripremaju za niz izbora koji ih očekuju tijekom karijere. Prije svega to je skrb za pacijente, ali ne smijemo zaboraviti javno zdravstvo, klinička ili temeljna istraživanja, vođenje i upravljanje sustava ili medicinsku edukaciju kolega koji dolaze. Sve to će zahtijevati dodatna obrazovanja nakon stjecanja osnovne diplome

Svjetsko medicinsko udruženje (WMA – World Medical Association), izjava o medicinskoj edukaciji 2017.

Posebni prilog Novog lista Rijeka, 29. ožujka 2023.

ORGANIZATORI KONFERENCIJE

UZ PODRŠKU

ORGANIZATORI STUDENTSKOG SIMPOZIJA

POWERED BY

POSEBNA KONFERENCIJSKA SJEDNICA ZA UČENJE TEMELJENO NA SLUČAJEVIMA U PARTNERSTVU S

SREBRNI SPONZORI

SPONZORI

POD POKROVITELJSTVOM

PARTNERI

BRONČANI SPONZORI

ORGANIZATOR PROFESIONALNOG KONGRESA: Vivid Original d.o.o.; TEHNIČKA PODRŠKA: Dedal Communications d.o.o.

IZV. PROF. DR. SC. GORAN HAUSER, DR. MED.
DEKAN MEDICINSKOG FAKULTETA U RIJECI

SMJERNICE ZA BUDUĆNOST MEDICINSKE EDUKACIJE

Cjeloživotna medicinska izobrazba mora se naslanjati na znanja i vještine koju imaju nastavnici medicinskih fakulteta, a na to se nadodaju znanja i vještine drugih dionika, stručnih i profesionalnih udruženja, komore, ministarstva i slično

Liječnička struka je jedna od reguliranih profesija što pred liječnike stavlja velike izazove u obrazovanju, ali i kasnijoj profesionalnoj karijeri. Uvijek je bilo jasno da bez dobrog temeljnog obrazovanja nema uspješnih radnika, ali danas je možda više nego ikad do sada svima vidljiva potreba cjeloživotnog obrazovanja bez obzira na to o kojem području ljudske aktivnosti govorimo. Možemo reći da praktično ne postoje zanimanja, od onih obrtničkih pa na dalje, gdje nije nužno pratiti trendove, novosti, uvoditi najnovija stručna i znanstvena postignuća u svoj rad.

Za liječničku profesiju trajna edukacija je i pitanje opstanka. Nemoćuje

je zamisliti liječnika koji ne prati znanstvenu i stručnu literaturu, liječnika koji ne zna kritički sagledati novitete i potrebu njihove primjene. Da bi to postigli, liječnici moraju imati dobro temeljno obrazovanje, što je ujedno i najvažnija uloga medicinskih učilišta. Međutim, tu posao medicinskih fakulteta ne završava, baš suprotno. Cjeloživotna medicinska izobrazba mora se naslanjati na znanja i vještine koju imaju nastavnici medicinskih fakulteta, a na to se nadodaju znanja i vještine drugih dionika, stručnih i profesionalnih udruženja, komore, ministarstva i slično.

Ponosni smo što možemo predstaviti Prvu međunarodnu konferenciju o medicinskoj edukaciji koja se održava u Hrvatskoj. Veseli me činjenica da

smo na jednom mjestu uspjeli okupiti sve važne dionike obrazovnog sustava. Na prvom mjestu Dekansku konferenciju medicinskih fakulteta u Hrvatskoj, Hrvatsku liječniku komoru i Hrvatski liječnički zbor. Tu su nam jako bitni primjeri dobre prakse koje će nam iznijeti predstavnici stručnih društava, ovaj put su to Europsko i Hrvatsko gastroenterološko društvo, predstavnici inovativne farmaceutske inicijative. Naravno, jako nam je važna potpora resornih ministarstva – obrazovanja i zdravstva čiji će nam predstavnici dati svoj pogled na trenutnu situaciju i perspektive obrazovanja liječnika.

Kakva bi to konferencija o edukaciji bila kada na njoj ne bi bilo naših studenata medicine? Studenti

će dijelom imati svoju konferenciju, ali će i biti dijelom naše konferencije. Nismo zaboravili i ulogu liječnika prosvjetitelja. Zdravstveno prosvjetiti stanovništvo vrlo je važna uloga svih liječnika. Dobro informiran pacijent je ključ uspjeha liječenja, tako da imamo i sekciju posvećenu edukaciji pacijenata.

Tijekom skupa pokušat ćemo dati odgovore na neka od gorućih pitanja, prije svega o položaju netom završenih liječnika, njihovim kompetencijama i praktičnim vještinama s kojima završavaju fakultet. Ključno je pitanje kako se oni mogu uključiti u svakodnevni rad i daljnju specijalizaciju. Sve je to bitno sagledati u svjetlu činjenice da sada nemamo nekad obavezni jednogodišnji pripravnički staž.

Jesu li završeni studenti medicine spremni preuzeti odgovornost na sebe, kako se mogu uključiti u velike zdravstvene sustave, raditi pod nadzorom ili odmah ići na specijalizaciju? Sve su to pitanja koja muče studente, mlade liječnike, ali i nas njihove edukatore, mentore i regulatore zdravstvenog sustava.

S obzirom na to da se obrazovanje nastavlja i nakon diplome i traje do umirovljenja, ključne će poruke biti od strane nadležne strukovne komore koja izdaje i relicencira liječnike. Ulogu stručnih društava i Hrvatskog liječničkog zbora će nam približiti njihovi predsjednici. Siguran sam da će naši domaći i strani predavači zajedno uspjeti dati smjernice razvoja medicinske edukacije u narednom periodu.

U kontekstu postojećih demografskih, gospodarskih i ekonomskih izazova koji se odražavaju i na zdravstvene sustave diljem svijeta, valja iskoristiti svaku prigodu naglasiti važnost naše pokretačke snage – liječnika i svih ostalih djelatnika u zdravstvenom sustavu. Na tom tragu upravo

je i međunarodni studentski simpozij »Budući liječnici koji obrazuju svijet« kao i novi program cjeloživotnog obrazovanja za edukaciju medicinskih edukatora na Medicinskom fakultetu u Rijeci. Cjeloživotna edukacija stručnjaka koji znanje o medicini prenose na studente za cijelu zdravstvenu djelatnost pridonosi stvaranju kvalitetnog zdravstvenog kadra i posljedično kvalitete skrbi za pacijente. Biti liječnik nije posao, već poziv kao što zdravstveni sustav nije sam sebi svrha, već postoji radi pacijenata. Stoga, profesionalni put liječnika, osim što je izrazito plemenit i častan, nosi veliku odgovornost i odricanja što ponajviše osjećaju mladi liječnici prilikom ulaska u zdravstveni sustav. Upravo takvu prekretnicu prolazi i sam sustav kroz sveobuhvatne reformske mjere i usvajanjem temeljnih zdravstvenih zakona ostvarujemo preduvjete za daljnje iskorake na boljitak naših liječnika, ostalih djelatnika i u konačnici, pacijenata.

Vili Beroš, ministar zdravstva

Pozdravljamo aktivnosti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci na izvrsnom primjeru razvoja programa cjeloživotnog učenja i međunarodnoj suradnji na temu učenja i poučavanja u medicinskoj izobrazbi. Medicinska profesija nosi brojne odgovornosti i izazove, uz to svakim se danom razvijaju nove spoznaje pa se medicinski djelatnici redovito usavršavaju u struci. Odlično je da je prepoznata i važnost usavršavanja i razvijanja kompetencije za rad u nastavi, a osobito da će toj temi biti posvećena i međunarodna konferencija kojoj će domaćin biti Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci. Bit će to izvrsna prilika da nastavnici ne samo prate najnovija dostignuća i inovacije u tom području, već i prilika da uče od stručnjaka, podijele najbolje prakse s kolegama te tako unaprijede vlastita znanja i vještine. Važno je istaknuti i da je Medicinski fakultet Sveučilišta u Rijeci u Pravilniku o dodatnim uvjetima za izbor u znanstveno-nastavnim zvanjima iz područja Biomedicine i zdravstva kao prvi i obvezni uvjet za izbor u znanstveno-nastavno zvanje docent propisao obvezu da kandidat završi program Moderna i praktična medicinska edukacija. To je vrlo značajan i pozitivan primjer kako visoko učilište može voditi brigu o tome da prilikom razvoja akademskih karijera osim znanstvenog rada potiče i razvoj kompetencija za rad u nastavi. Nadamo se da će ovaj primjer vrednovanja nastavnog rada u razvoju znanstveno-nastavne karijere prepoznati i druga visoka učilišta u Republici Hrvatskoj.

Radovan Fuchs, ministar znanosti i obrazovanja

DOC. DR. SC. KREŠIMIR LUETIĆ, DR. MED. - PREDSEDNIK HRVATSKE LIJEČNIČKE KOMORE

Hrvatska liječnička komora (HLK) je jedan od inicijatora konferencije MedRi 2023. Predsjednik Komore, doc. dr. sc. Krešimir Luetić, kaže da HLK potiče i sudjeluje u međunarodnim edukacijskim aktivnostima jer smatraju da je međunarodna razmjena znanja i iskustava te usporedba rezultata ključna za unapređenje naših modela medicinske edukacije. - Jedna od glavnih uloga HLK-a kao krovne liječničke organizacije je briga za postizanje i održavanje stručne osposobljenosti liječnika prema standardima suvremene medicinske znanosti. Komora snažno potiče cjeloživotno učenje i usavršavanje liječnika bez obzira na to kojim segmentom medicine se bavili. Liječnici koji rade na poslovima neposredne zdravstvene zaštite imaju ne samo pravo nego i dužnost kontinuirano se stručno usavršavati. Pri tome znanstvena osnovanost i suvremenost medicinskog obrazovanja spadaju u temeljna načela medicinske

izobrazbe. Dobro educirani medicinski edukatori i suvremene metode učenja kojima se koriste temelj su kvalitetne medicinske edukacije na svim razinama, od prenošenja znanja studentima pa do vrlo specijaliziranih medicinskih edukacija.

Upravo u tom kontekstu novi program cjeloživotnog obrazovanja za edukaciju medicinskih edukatora pokrenut na Medicinskom fakultetu u Rijeci predstavlja velik i vrijedan iskorak u ukupnom okruženju medicinske izobrazbe. Povećanje nastavne izvrsnosti i implementacija suvremenih načina edukacije zasigurno će imati pozitivan utjecaj na razinu znanja budućih generacija liječnika. Ovakva međunarodna okupljanja stručnjaka izvrsna su prilika za kritičku analizu našeg sustava medicinske izobrazbe, a istodobno pružaju i mogućnost upoznavanja drukčijih pristupa i modela edukacije koji se često mogu preuzeti i u konačnici doprinijeti poboljšanju našeg zdravstvenog sustava.

IZV. PROF. DR. SC. NINA PEREZA PREDSEDNICA ORGANIZACIJSKOG ODBORA

ZAJEDNIŠTVO ZA PROMJENE

Posljednjeg dana konferencije dekani svih medicinskih fakulteta potpisat će Lovransku deklaraciju, koja će sadržavati zaključke konferencije, kao i kratkoročne i dugoročne ciljeve kojima će se fakulteti obvezati na donošenje promjena

Izv. prof. dr. sc. Nina Perez predsjednica je Organizacijskog odbora konferencije MedRi 2023 koja će krajem ožujka u Rijeci i Lovranu ugostiti stručnjake iz devet država, više od 70 predavača te brojne sudionike koji će govoriti o učenju i poučavanju u medicinskoj naobrazbi. MedRi 2023 konferencija od izuzetne je važnosti za Medicinski fakultet u Rijeci zbog činjenice da je upravo ta ustanova pokrenula inicijativu i uspjela u namjeri da se u Rijeci i Lovranu okupe predstavnici svih dionika medicinske izobrazbe u Republici Hrvatskoj, od studenata do donositelja odluka, što nedvosmisleno dovodi do prepoznatljivosti njezine izvrsnosti u području medicinske edukacije. No, prof. dr. sc. Nina Perez naglašava važnost konferencije na razini države.

VAŽNA KONFERENCIJA

- Prije svega, važnost konferencije očituje se u snazi povezivanja jer ciljevi u njezinoj srži nadilaze lokalnu sredinu i naglašavaju nužnost uspostavljanja zajedništva, dijaloga i ravnopravnosti svih medicinskih fakulteta u unapređenju kvalitete medicinske edukacije na svim razinama, od (prije)diplomske, poslijediplomske specijalističke do trajne medicinske izobrazbe. Tako se izuzetnim ponosom ističem da će se prvi put održati za javnost otvorena Dekanska konferencija, na kojoj će prisustvovati sva četiri dekana

medicinskih fakulteta u Republici Hrvatskoj, kao i dekan Medicinskog fakulteta u Mostaru. Osim toga, konferencija je organizirana uz podršku TTUHSC El Paso, Hrvatske liječničke komore, Sveučilišta u Rijeci, Kliničkog bolničkog centra Rijeka, uz potporu Hrvatskoga liječničkog zbora, Inovativne farmaceutske inicijative, Hrvatskog gastroenterološkog društva te uz pokroviteljstvo Ministarstva znanosti i obrazovanja, kao i Ministarstva zdravstva. Nadalje, u sklopu konferencije održava se i trodnevni studentski simpozij s pet organizatora i potporom više od 30 studentskih udruga, naglašavajući važnost uključivanja studenata kao ravnopravnih partnera u stvaranje smjerova za razvoj medicinske edukacije.

Druga važnost konferencije očituje se u snazi promjena koje mogu proizaći upravo iz postizanja zajedništva. Stoga će uspostavljanje i održavanje trajne suradnje između medicinskih fakulteta i drugih dionika omogućiti ostvarivanje ciljeva prve konferencije, uključujući utvrđivanje pojedinačnih i zajedničkih izazova u medicinskoj edukaciji, predstavljanja i međusobne razmjene primjera dobre prakse, kao i utvrđivanja mogućih rješenja i budućih smjerova njezinog razvoja na svim razinama. Posljednjeg dana konferencije dekani svih medicinskih fakulteta potpisat će Lovransku deklaraciju, koja će sadržavati zaključke konferencije, kao

i kratkoročne i dugoročne ciljeve kojima će se fakulteti obvezati na donošenje promjena, kaže izv. prof. dr. sc. Nina Perez.

MODERNA EDUKACIJA

Konferencija je zapravo proizašla iz programa cjeloživotnog obrazovanja namijenjenog medicinskim edukatorima koji je pokrenuo riječki Medicinski fakultet pod nazivom »Moderna i praktična medicinska edukacija«.

- Konferencija je doista konačni proizvod svih napora i iskoraka koji su učinjeni na Medicinskom fakultetu u Rijeci s ciljem podizanja kvalitete nastavnog procesa u posljednje dvije godine pod vodstvom dekana Hausera. Zasigurno jedan od najopsežnijih procesa bio je osmišljavanje i izrada Moderne i praktične medicinske edukacije, jedinstvenog i inovativnog programa namijenjenog medicinskim edukatorima koji sudjeluju u provedenju nastave na studiju medicine i drugim studijima u zdravstvenoj profesiji. Dio programa posvećen kliničkom poučavanju izrađen je u suradnji s prof. dr. sc. Sanjom Kupešić s TTUHSC El Paso, čije su nam iskustvo i podrška bili presudni u stvaranju iskoraka prema modernizaciji edukacije edukatora.

Dva su osnovna razloga za pokretanje programa. Prije svega, medicinski edukatori posljednjih su godina suočeni s potpunom promjenom paradigme koncepta izobrazbe,

poput uvođenja modernih metoda učenja i izazovima hibridne nastave. Štoviše, autentičnost medicinske edukacije, koja se očituje u posvećenosti studentima, pacijentima i cjelokupnoj populaciji, čineći ju nedvosmisleno drukčijom od svih ostalih oblika edukacija, nameće posebne zahtjeve za jednako autentičnim oblicima usavršavanja nastavnika za ovu višedimenzionalnu, kompleksnu, zahtjevu i nadasve plemenitu profesiju.

Nadalje, u Republici Hrvatskoj se nakon COVID pandemije ne održavaju edukacije nastavnika koje bi mogle odgovoriti na rastuće zahtjeve ovog područja te je stoga bilo nužno učiniti iskorak upravo u ovom smjeru. Program je personaliziran i mentoriran, temeljen i primjenjiv u vlastitoj praksi, potičući usavršavanje nastavnika i primjenjivost prema potrebama svakog polaznika. Provođi se u hibridnom obliku, a svi edukativni materijali bit će od jeseći dostupni besplatno svim nastavnicima na Medicinskom fakultetu u Rijeci u obliku multimedijalnog udžbenika jer želimo snažno podupirati njihov profesionalni razvoj s ciljem postizanja nastavne izvrsnosti i unapređenja kvalitete nastave. Uz sve ostale inicijative na konferenciji, uvažavajući i nastavljajući se na prethodne dosege u edukaciji medicinskih edukatora, nadamo se da ćemo se i ovim programom povezati s ostalim medicinskim fakultetima u Republici Hrvatskoj.

Ovaj program važan je s obzirom na potrebe tržišta rada u javnom i privatnom sektoru, ali i povezan s potrebama lokalne zajednice pa su na dobitku i pacijenti.

SVI NA DOBITKU

- S obzirom na to da medicinski edukatori, neovisno o području završenog studija, mogu raditi u javnom i privatnom sektoru, kao i prethodno navedenu činjenicu da u Republici Hrvatskoj trenutno ne postoje komparativni programi usmjereni edukaciji edukatora, izravno opravdava njegovu potrebitost i svrhovitost. Nadalje, program je od iznimnog značaja za širu javnost zbog činjenice da će unapređenje kvalitete nastave primjenom pravila dobre prakse medicinske edukacije neizbježno pridonijeti stvaranju kvalitetnog zdravstvenog kadra, što posljedično dovodi do neupitnog napretka svih segmenata lokalne i šire društvene zajednice. Sve navedene promjene ne mogu se dogoditi preko noći, već se radi o dugotrajnom, temeljitom i kontinuiranom procesu koji zahtijeva usuglašavanje i slaganje više čimbenika i dionika odjednom. Međutim, s obzirom na to da je kvaliteta medicinske izobrazbe na svim razinama jedan od glavnih čimbenika koji utječe na kvalitetu zdravstvene skrbi, odnosno očuvanje zdravlja i liječenje bolesti, rekla bih da je proces vrijedan vremena i truda koji mu želimo posvetiti, zaključuje prof. dr. sc. Perez.

PROF. DR. SC. ŽELJKO KRZNARIĆ, DR. MED. - PREDSEDNIK HRVATSKOG LIJEČNIČKOG ZBORA

Od daleke 1874. godine Hrvatski liječnički zbor nosi povijesno pamćenje brojnih društvenih i zdravstvenih izazova, ratovi, prirodne katastrofe i epidemije dio su iskustva povijesnog bića liječničkog staleža. Od samih početaka aktivnosti Hrvatskoga liječničkog zbora cilj je bio isti, skrb o staležu i zaštita zdravlja naroda. Ima trenutaka na lenti vremena koji su ispunjeni neočekivanim izazovima, mijenjaju svekoliki pogled na svakodnevnicu i trajanje, a ostavljaju trag dubok poput bolnog ožiljka. Proteklih godina SARS CoV-2 virus i epidemija COVID-19 te potresi u Zagrebu i Baniji upravo su takav usud. Hrvatski liječnički zbor drži do visokih etičkih načela kako unutar liječničkog staleža tako poglavito naspram svih onih koji trebaju njegovu pomoć i uslugu, kao edukatora i

prosvjetitelja, tako i institucije odgovorne za sve razine zdravstvene skrbi od prevencije, do visoko diferentne medicine 21. stoljeća. Hrvatski liječnički zbor zalaže se za unapređenje znanstveno-istraživačkog rada. Aktivnim zalaganjem i trudom svaki liječnik može uz podršku Hrvatskog liječničkog zbora ostvariti ciljeve koji su od izuzetne važnosti za liječnike, bolesnike, ali i za zajednicu u cijelosti. Sve navedeno radi se u skladu s medicinskom etikom, pridržava se načela etičkog kodeksa i medicinske deontologije te se ujedno razrađuju nova etička načela poštujući pritom opće moralne i humane principe. Vodilja aktivnosti Hrvatskog liječničkog zbora oduvijek je bila i ostala skrb ne samo za naše članove već i za svekoliki korpus liječništva, ali i čitav sustav zdravstvene skrbi. Zdravlje naroda smisao je zbornih aktivnosti, kako 1874. tako i danas.

PROF. DR. SC. SLAVKO OREŠKOVIĆ, DR. MED. DEKAN MEDICINSKOG FAKULTETA U ZAGREBU I PREDSEDNIK DEKANSKE KONFERENCIJE MEDICINSKIH FAKULTETA U RH

BOLJI OBRAZOVNI SUSTAV ZNAČI I BOLJU ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Mislim da uz one dobre strane klasične nastave treba uvoditi i nove modele koji su se u nas pokazali vrlo korisnim tijekom pandemije i nakon potresa. Da bi se to ostvarilo, uz edukaciju studenata i mladih liječnika, potrebno je raditi i na edukaciji edukatora, što mi i činimo putem raznih radionica, tečajeva, konferencija...

Jedan od ciljeva konferencije koju organizira Medicinski fakultet u Rijeci pod nazivom MedRi 2023 - First International Conference on Teaching and Learning in Medical Education je uspostavljanje i održavanje trajne suradnje između medicinskih fakulteta kako bi se prepoznali izazovi u medicinskom obrazovanju te, predstavljajući ih, međusobnom razmjenom primjera dobre prakse, pokušalo pronaći moguća rješenja za budući smjer razvoja. Između ostaloga, posljednjeg dana konferencije predviđeno je potpisivanje tzv. Lovranske deklaracije na koju bi svoj potpis trebali staviti dekani svih medicinskih fakulteta u Hrvatskoj i time potvrditi kratkoročne i dugoročne ciljeve koji bi trebali donijeti promjene u medicinskom obrazovanju.

OSNOVA ZA NAPREDAK

Među sudionicima konferencije, ali i potpisnicima Deklaracije, bit će i prof. dr. sc. Slavko Orešković, dr. med., dekan Medicinskog fakulteta u Zagrebu koji trenutno obnaša i dužnost predsjednika Dekanske

konferencije medicinskih fakulteta u Republici Hrvatskoj.

Moderna i praktična medicinska edukacija je jedinstveni i inovativni program cjeloživotnog obrazovanja za unapređenje nastavnih kompetencija medicinskih edukatora, koji je akreditiran na Sveučilištu u Rijeci 2022. godine. U jednom intervjuu naglasili ste da liječnički poziv zahtijeva cjeloživotno obrazovanje i usavršavanje te da mlade liječnike treba poticati da odlaze u svjetske centre izvrsnosti kako bi se educirali te stečena znanja primijenili našim pacijentima. Iznijeli ste tada stav da je ulaganje u edukaciju osnova za bolju zdravstvenu zaštitu. Koliko je ovaj program važan u smislu značaja za cjelokupno obrazovanje medicinskog kadra u Hrvatskoj?

- Medicinska edukacija u smislu usvajanja teorijskih znanja i praktičnih vještina je osnova za napredak medicine u cijelom svijetu, a tako i u nas. S obzirom na to da se znanja i nove spoznaje mijenjaju i unapređuju, potrebno je omogućiti studentima da ih usvoje tijekom studija, a kasnije tijekom cjeloživotnog obrazovanja unaprijede. Za to je potrebno imati u nas centre izvrsnosti koji se mogu

uspoređivati sa svjetskim institucijama i omogućiti mladim liječnicima i svim zdravstvenim djelatnicima da budu u tijeku tog procesa. Liječnicima je potrebno da svoja znanja upotpunjuju odlaskom u poznate svjetske centre kako bi stečena znanja primijenili kod nas kad se vrate. Jedino uspoređujući naše rezultate s rezultatima najboljih, možemo vidjeti gdje je hrvatska medicina, možemo uočiti neke nedostatke i popraviti ih. Dobra edukacija medicinara i ulaganje u nju je preduvjet za dobru zdravstvenu zaštitu. Rezultati toga se vrlo brzo vide na dobrobit prvenstveno pacijenata o kojima skrbimo, ali i u zadovoljstvu zdravstvenog osoblja

NOVI OBLICI NASTAVE

Medicinski edukatori posljednjih su godina suočeni s potpunom promjenom paradigme koncepta medicinske edukacije, poput usmjerenosti potrebama svakog pojedinačnog studenta, zamjene tradicionalnih metoda učenja modernim i izazovima hibridne nastave, a time i potpunom promjenom paradigme o ulogama modernog medicinskog edukatora. Vidite li

moćnost povezivanja hrvatskih medicinskih fakulteta jednim ovakvim programom edukacije ljudi koji obrazuju buduće liječnike i ostale stručnjake u području biomedicine i zdravstva u Hrvatskoj?

- Sigurno da se tijekom posljednjih godina, zahvaljujući i tehnološkom napretku, promijenio i način edukacije. Uvode se novi oblici nastave (LMS, on line nastava, hibridna i drugi oblici) koji omogućuju novi način komunikacije i usvajanja znanja. Mislim da uz one dobre strane klasične nastave treba uvoditi i nove modele koji su se u nas pokazali vrlo korisnim tijekom pandemije i nakon potresa. Da bi se to ostvarilo, uz edukaciju studenata i mladih liječnika, potrebno je raditi i na edukaciji edukatora, što mi i činimo putem raznih radionica, tečajeva, konferencija i slično.

Na nivou Republike Hrvatske imamo osnovanu prije 24 godine dekansku konferenciju u kojoj su dekani medicinskih fakulteta u Rijeci, Splitu, Osijeku, Mostaru i Zagrebu. Redovito se sastajemo i pokušavamo pronaći zajednička rješenja konsenzusom oko svih bitnih pitanja vezanih za edukaciju, ali i ostalu problematiku koja se tiče zdravstvenog i obrazovnog sustava. Kao primjer takvog rada donijeli smo ishode učenja za sve naše medicinske fakultete, predlažemo rješenja našim nadležnim ministarstvima kojima smo uvijek na raspolaganju, ostvarujemo dobru suradnju s Hrvatskim liječničkim zborom i Hrvatskom liječničkom komorom. Samo zajednički možemo unaprijediti naš obrazovni sustav u području medicine i poboljšati zdravstvenu zaštitu društva.

PROF. DR. SC. SNJEŽANA PRIJIĆ-SAMARŽIJA REKTORICA SVEUČILIŠTA U RIJECI

INOVIRANJE POUČAVANJA OSIGURAVA BUDUĆNOST

Kontinuirano usavršavanje kompetencija prenošenja znanja od iznimne je važnosti kako za medicinsku struku tako i općenito za sveučilišne nastavnike

MARKO GRACIN

Iskoraci koje je riječki Medicinski fakultet učinio prema uspostavljanju novih edukativnih programa namijenjenih profesionalnom razvoju medicinskih nastavnika, uključujući program cjeloživotnog obrazovanja »Moderna i praktična medicinska«, pokazuju duboko razumijevanje potrebe kako osiguranja kvalitete nastave tako i razvoja specifičnih kompetencija nastavnika biomedicinskog područja. Mišljenje je to rektorice Sveučilišta u Rijeci, prof. dr. sc. Snježane Prijić-Samaržija, koja ističe i fokus i na medicinsku komunikologiju, medicinsku nastavu na engleskom jeziku, biostatistiku, digitalne tehnologije u učenju i poučavanju te grafičko oblikovanje.

INOVACIJE U NASTAVI

Program pokrenut na Medicinskom fakultetu u Rijeci pod nazivom »Moderna i praktična medicinska edukacija« usklađen je s misijom i strateškim ciljevima Medicinskog fakulteta u Rijeci, temeljenim na strategiji Sveučilišta u Rijeci i dokumentu »Politika kvalitete Medicinskog fakulteta u Rijeci 2019. - 2025.«. U tim dokumentima naglašava se upravo unapređenje nastavnog procesa kontinuiranim razvijanjem nastavničkih kompetencija.

Koliko je važno osigurati kontinuirane stručne, metodološko-pedagoške edukacije sveučilišnih

profesora i predavača, s obzirom na promjene paradigme koncepta medicinske, ali uopće edukacije na visokoškolskim ustanovama?

- Treba uvijek imati na umu Senekinu pouku da najviše učimo poučavajući druge i da je poučavanje istovremeno i učenje. Kontinuirano usavršavanje kompetencija prenošenja znanja, međutim, od iznimne je važnosti, kako za medicinsku struku tako i općenito za sveučilišne nastavnike. Inoviranje procesa poučavanja potrebno je zbog novih sadržaja i njihovih široke dostupnosti, zbog drugačijih potreba i zahtjeva novih generacija studenata, ali i zbog razvoja naprednih alata informacijsko-komunikacijske tehnologije i umjetne inteligencije. Sveučilišta koja imaju perspektivu dugoročnosti i koja žele osigurati svoje mjesto u svijetu budućnosti moraju ne samo razumjeti te promjene i ne samo ići ukorak s njima već ih anticipirati i usmjeravati. Medicinski fakultet, kao i druge sastavnice Sveučilišta u Rijeci, pokazao se vrlo uspješnim tijekom pandemije, uveli smo i zadržali okvir hibridne izvedbe nastave, pratili smo zadovoljstvo studenata i osiguravali poduku za nastavnike. Prvi smo razvili i sustav osiguranja kvalitete za e-učenje. Sveučilište je prihvatilo i model učenja zalaganjem u zajednici kao inovativnu pedagogiju koja pomaže visokoškolskim ustanovama pri osposobljavanju

novih generacija društveno odgovornih i aktivnih građana. U okviru projekata UNIRI CLASS, vrijednog pet milijuna kuna, razvili smo mehanizam podrške inoviranju nastavnog procesa putem nekoliko programskih linija: Otvoreno personalizirano obrazovanje, Digitalno građanstvo, Praktične kompetencije za budućnost, Zdravlje i blagostanje te Profesionalni i osobni razvoj studenata, nastavnika i djelatnika temeljem korištenja nepoznatije svjetske platforme online kolegija i sadržaja, Courserae.

NACIONALNI LIDER

Medicinski fakultet jedna je od perjanica Sveučilišta u Rijeci, zahvaljujući svojoj dugoj tradiciji, ali prije svega kvaliteti. Što za tu ustanovu, ali i Sveučilište u cjelini znači ovakva konferencija koja će se održati krajem ožujka, a na kojoj će se razgovarati o učenju i poučavanju u medicinskoj izobrazbi?

- Medicinski fakultet prepoznao je još 2017. godine važnost kontinuirane edukacije nastavnika te je osnovao Centar za unapređivanje nastavničkih kompetencija i komunikacijskih vještina. Svako je znanstveno područje specifično, a Medicinski fakultet pokazuje duboko razumijevanje potrebe kako osiguranja kvalitete nastave tako i razvoja specifičnih kompetencija nastavnika biomedicinskog područja.

Posebno je važno napomenuti da nisu fokusirani smo na unapređenje kvalitete medicinske nastave već i na medicinsku komunikologiju, medicinsku nastavu na engleskom jeziku, biostatistiku, digitalne tehnologije u učenju i poučavanju te grafičko oblikovanje. Osobito mi se čini važnim unapređenje kompetencija prijenosa istraživanja u nastavu, ali i razvoj kompetencija mladih nastavnika iz područja kliničkih medicinskih disciplina. Konferencija je još jedan važan iskorak u smjeru pozicioniranja Medicinskog fakulteta kao nacionalnog lidera u kvaliteti visokoškolske medicinske edukacije. O važnosti skupa govori i činjenica da je dobio potporu Ministarstva zdravstva, kao i Ministarstva znanosti i obrazovanja, te brojnih partnera. Veseli me da će započeti konferencijom dekana svih pet hrvatskih medicinskih fakulteta, ali i da će okupiti eminentne domaće i inozemne stručnjake koji će adresirati suvremene, trenutne izazove u medicinskom obrazovanju, potražiti rješenja, identificirati najbolje prakse i uspostaviti međunarodne i intersektorske suradnje. Koristim priliku da čestitam Medicinskom fakultetu i svim kolegama koji su sudjelovali u organizaciji.

KULTURA PARTNERSTVA

Osim edukatora (profesora, predavača), ovdje će biti i studenti,

»budući liječnici koji obrazuju svijet«. Koliko je taj simpozij na kojemu će sudjelovati predstavnici 30 studentskih organizacija i udruga važan u cjelokupnom djelovanju Sveučilišta u Rijeci?

- Nije novost da su studenti Medicinskog fakulteta među najaktivnijima kada su u pitanju organizacije znanstvenih, stručnih i humanitarnih događaja. Međutim, ovakav sjajan odaziv studentskih organizacija i udruga ispunjava me osobitim zadovoljstvom i poštovanjem prema njima i njihovim profesorima koji ih podučavaju i podupiru. Na Sveučilištu negujemo kulturu partnerstva sa studentima koja nadilazi krilaticu sveučilišta usmjerenih na studente, jer uvidamo da njihova uloga u aktivnom kreiranju politika i praksi postaje sve važnija. Studentski zbor Sveučilišta u Rijeci koji koordinira rad udruga i financira projekte, među kojima su tradicionalno najbrojniji oni studenata Medicinskog fakulteta, pokazuje se već godinama zreloom organizacijom usporedivom s najboljim studentskim organizacijama u Europi. Studentski, tzv. satelitski simpozij, priključen glavnom simpoziju, izvrstan je način da se studenti uključe u rasprave o medicinskoj edukaciji, dobiju neposredni uvid u znanstveno-istraživački rad, ali i steknu vještine organizacije i suradnje na međunarodnoj razini.

PROF. DR. SC. ALEN RUŽIĆ, DR. MED. - RAVNATELJ KLINIČKOG BOLNIČKOG CENTRA U RIJECI

Ključna zadaća KBC-a Rijeka je osigurati trajno dostupnu zdravstvenu zaštitu prema najsuvremenijim kriterijima, a što ne bi bilo moguće

bez uske i duboke suradnje s akademskom

zajednicom. Kao najveća nastavna baza Sveučilišta u Rijeci, KBC Rijeka je osim pružanja stručnih usluga istodobno snažno posvećen nastavnom i znanstvenom radu kao neodvojivom dijelu kliničke prakse. Svjesni uloge unutar zdravstvenog sustava i važnosti trajnog razvoja medicinske izobrazbe, snažno potičemo razvoj njezine metodologije i kvalitete usmjerene unapređenju ishoda učenja, kaže ravnatelj riječkog KBC-a prof. dr. sc. Alen Ružić.

- Medicinska edukacija ima jasan cilj - dobrobit zajednice koja se ostvaruje trajanim utjecajem na razvoj zdravstvenih usluga, kvalitetu ukupne medicinske zaštite i ishode liječenja. Sve navedeno u konačnici daje jasne refleksije na zadovoljstvo korisnika

MATEO LEVAK

naših usluga. U kontinuitetu učenja i poučavanja od studentske, poslijediplomske pa do cjeloživotne razine, kombinacija teoretskog i praktičnog učenja, implementacija digitalnih, simulacijskih i drugih naprednih metoda zato upravo sada pred nas postavlja imperativ nastavka izmjene tradicionalnih modela. Osim nedvojbene dobrobiti za medicinsku praksu, zdravstveni sustav i zajednicu, unapređenje našeg upravljanja znanjem i razvoj učinkovitih metoda učenja izravno potiču zadovoljstvo i osiguravaju ostvarenje osobnih karijernih izazova naših stručnjaka u zdravstvu. Paradigma moderne medicinske izobrazbe osim učinkovitog usvajanja primjenjivih znanja i vještina tako uključuje i puno šire pozitivno upravljanje ljudskim resursima u zdravstvu: prepoznavanje talenata, poticanje kreativnosti, razvoj integrativnog i problemskog razmišljanja, te osiguravanje adaptivnosti neophodne u današnjem svijetu medicine uokvirene kliničkim smjernicama i protokolima.

PROF. DR. SC. SANJA KUPEŠIĆ PRODEKANICA ZA PROFESIONALNI RAZVOJ I UNAPREĐENJE NASTAVNIKA TEXAS TECH SVEUČILIŠTA U EL PASU

TRANSFORMACIJA MEDICINSKE EDUKACIJE

Trajno usavršavanje medicinskih edukatora važno je zbog značajnog povećanja opsega medicinskog znanja, uvođenja novih tehnologija i potreba za stjecanjem novih vještina

Jedna od članica Odbora znanstvene konferencije MedRi 2023 - First International Conference on Teaching and Learning in Medical Education je i prof. dr. sc. Sanja Kupešić, profesorica ginekologije i porodništva koja je ujedno i prodekanica za profesionalni razvoj i unapređenje nastavnika Texas Tech University Health Sciences Centar El Paso, SAD. Riječ je o sveučilištu koje je i jedan od inicijatora konferencije riječkog Medicinskog fakulteta.

Prof. dr. sc. Kupešić je autorica cjelokupnog i sveobuhvatnog niza programa cjeloživotnog obrazovanja iz medicinske edukacije, kliničke simulacije i vještina rukovođenja, kao i dobitnica brojnih nagrada za djelovanje na tom području. Ujedno je vanjska suradnica i gostujuća profesorica na ovom programu Medicinskog fakulteta u Rijeci, počasna predsjednica i članica Organizacijskog odbora međunarodne konferencije o medicinskoj edukaciji.

TEMELJ INSTITUCIJE

Možete li nam reći zašto je usavršavanje medicinskih edukatora, odnosno nastavnika koji poučavaju buduće liječnike i ostale zdravstvene djelatnike toliko važno?

- Kompetentni i visokomotivirani nastavnici su temelj svake akademske institucije. Poznato je da programi za razvoj i unapređenje medicinskih edukatora povećavaju produktivnost i profesionalno zadovoljstvo, te potiču međusobnu suradnju nastavnika. Samim time imaju pozitivan učinak na kvalitetu učenja i poučavanja, što se pozitivno odražava na institucionalnu vitalnost i motivaciju studenata i

specijalizanata. Na kraju, sve to utječe na bolju kvalitetu zdravstvene skrbi. Vjerojatno ste čuli statistiku o tome koliko se brzo medicinsko znanje udvostručuje: 2010. medicinsko znanje se udvostručivalo svakih deset godina, a od 2020. procijenjeno je da se ono udvostručuje u prosjeku svaka 73 dana. Značajno povećanje opsega medicinskog znanja, uvođenje novih tehnologija i potreba za stjecanjem novih vještina samo su neki od razloga zbog kojih je važno provoditi trajno usavršavanje medicinskih edukatora. Cilj programa cjeloživotnog razvoja i unapređenja nastavnika je sveobuhvatan i podrazumijeva njihovo trajno osposobljavanje za praktični i znanstveni rad i poučavanje u prekliničkom, kliničkom i simulacijskom okruženju. Uspješnost u svim ovim domenama nužan je preduvjet za održavanje visokog profesionalnog akademskog standarda koji se očekuje od nastavnika na medicinskom fakultetu.

Dosadašnji programi edukacije u Hrvatskoj svodili su se uglavnom na teoriju, te nije bilo treninga i individualiziranog pristupa različitim podskupinama polaznika. Kako to funkcionira u obrazovnoj ustanovi u kojoj vi radite? Koliko je ovaj program na Medicinskom fakultetu u Rijeci sličan programu koji provodite u SAD-u?

- Postoje velike sličnosti u provođenju programa nastavničkog usavršavanja na Medicinskom fakultetu u Rijeci i mojoj ustanovi u SAD-u. Bilo mi je veliko zadovoljstvo tijekom svog jednogodišnjeg sabbaticala podijeliti znanje i iskustvo na tom području i time pridonijeti razvoju riječkog programa, osobito u domeni poučavanja u kliničkom i simulacijskom

okruženju. Postupak uključivanja nastavnika u programe nastavničkog razvoja i usavršavanja je veoma sličan. U objema ustanovama zainteresirani nastavnici dostavljaju životopis i popunjavaju upitnik o svojim profesionalnim ciljevima. Potom se zakazuje intervju prilikom kojeg raspravljamo o planovima vezanim za njihovo profesionalno, nastavničko i znanstveno usavršavanje. Nakon toga predlažemo konkretan program i sugeriramo nastavne sadržaje i projekte koji će pomoći u ostvarenju njihovih ciljeva. Zbog praktične usmjerenosti i individualiziranog pristupa različitim podskupinama polaznika naši programi su osobito popularni među mladim nastavnicima. Razlika je u iskustvu i trajanju programa.

Riječki program Moderna i praktična medicinska edukacija započeo je ove godine, a naš program na Texas Tech Sveučilištu u El Pasu je pokrenut već 2003. godine, te je do sada iz njega diplomiralo oko 300 nastavnika. Tijekom osmomjesečnog programa na našem sveučilištu polaznici ovladavaju čitavim nizom akademskih vještina; od poučavanja i ocjenjivanja u različitim okruženjima, uključujući poučavanje temeljeno na primjeni tehnologije, preko vještina istraživanja, do boljeg razumijevanja administrativnih vještina. Riječki program je upola kraći i fokusira se isključivo na nastavničke vještine. Hibridna narav oba programa potiče fleksibilnost polaznika. Sve sinkrone aktivnosti koje se provode uživo ili putem telekonferencija, prenose se i pohranjuju koristeći institucionalne platforme za učenje na daljinu, a ovladavanje vještinama i izradu projekata nadziru iskusni mentori. Da bi diplomirali iz programa, polaznici trebaju prikupiti

LINKEDIN

odgovarajući broj obrazovnih bodova i uspješno završiti projekte primjene znanja: predstaviti usmenu prezentaciju, izraditi modul za učenje na daljinu, osmisli aktivnost za poučavanje u simulacijskom okruženju i napisati prijedlog znanstvenog istraživanja. Osim institucionalnog programa nastavničkog usavršavanja, na našem sveučilištu u SAD-u svake godine provodimo i dvogodišnji mentorski program, program za unapređenje vještina rukovođenja i tečajeve znanstvenog pisanja. Naši programi su besplatni i dostupni svim nastavnicima Medicinskog fakulteta, Fakulteta sestrinstva, Stomatološkog fakulteta i Fakulteta biomedicinskih znanosti. Sigurna sam da će energičan i kreativan tim Medicinskog fakulteta u Rijeci predvođen profesoricom Perezom nastaviti pružati trajnu potporu svojim nastavnicima i sustavno uvoditi nove programe za razvoj i unapređenje nastavničkih kompetencija.

VELIKI ISKORAK

Koliko će ova konferencija pridonijeti daljnjem razvoju programa cjeloživotnog obrazovanja medicinskih

edukatora na Medicinskom fakultetu u Rijeci te stvaranju novog kurikuluma, što bi trebao biti jedan od ishoda konferencije?

- Dekan Hauser i Organizacijski odbor konferencije o medicinskoj edukaciji napravili su velik iskorak okupivši brojne institucije, organizacije, udruge, autoritete i druge sudionike u procesima medicinske edukacije u Republici Hrvatskoj. Nesumnjivo je da će ova konferencija potaknuti daljnji razvoj programa cjeloživotnog obrazovanja na Medicinskom fakultetu u Rijeci, otvoriti vrata inovacijama u medicinskoj edukaciji, pridonijeti integraciji i stvaranju novog kurikuluma te oživjeti međuinstitucionalnu, interdisciplinarnu i interprofesionalnu suradnju. Istodobna organizacija Studentskog simpozija odašilje važnu poruku o transformaciji medicinske edukacije u kojoj studenti postaju partneri i aktivni sudionici u procesima vlastitog učenja. Sigurna sam da će sve to pridonijeti nacionalnoj i internacionalnoj prepoznatljivosti Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci.

PROF. DR. SC. JASENKA MRŠIĆ-PELČIĆ - VODITELJICA CENTRA ZA UNAPREĐENJE NASTAVNIČKIH KOMPETENCIJA

Redovita profesorica Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Rijeci dr. sc. Jasenka Mršić-Pelčić voditeljica je Centra za unapređenje nastavničkih kompetencija i komunikacijskih vještina

Medicinskog fakulteta u Rijeci, a prema njezinoj ocjeni upravo će MedRi 2023 - First International Conference on Teaching and Learning in Medical Education biti dragocjena u razvoju svih oblika aktivnosti koje poduzima Centar.

- Jasno je da kvalitetno medicinsko obrazovanje, studenata može osigurati samo adekvatno educiran nastavni kadar. Nastavnici i suradnici u nastavi na medicinskim fakultetima, kako u nas tako i u svijetu, suočeni su s nizom izazova. Naime, medicinsko znanje i spoznaje mijenjaju se velikom brzinom i zahtijevaju kontinuirano praćenje, učenje te znanstveno i stručno usavršavanje. Pored toga, od nastavnika se očekuje da tu iznimnu

LINKEDIN

količinu znanja i vještina prenesu studentima, da ih motiviraju za učenje, potiču njihovu samostalnost, doprinose razvoju kritičkog mišljenja i prosuđivanja neophodnih za donošenje odluka u

kasnijem radu, prenose i razvijaju komunikacijske vještine

te ljubav i predanost prema ovom zahtjevnom pozivu, ali i da se prilagođavaju suvremenim trendovima u nastavi. To se naročito odnosi na princip studentu usmjerenog učenja i poučavanja, te zamjene tradicionalnih metoda učenja modernim, primjenu hibridne nastave itd.

U tom smislu će razmjena iskustava vrhunskih edukatora u području medicinske edukacije koji će se okupiti na MedRi 2023 konferenciji biti dragocjena u razvoju svih oblika aktivnosti koje poduzima Centar s ciljem osiguravanja i unapređivanja najviših standarda u području stjecanja nastavničkih kompetencija i komunikacijskih vještina.

PROF. DR. SC. JOSE M. DE LA ROSA - PEDIJATAR I POTPREDSJEDNIK ZA ODNOS S JAVNOŠĆU
S TEXAS TECH UNIVERSITY HEALTH SCIENCES CENTAR EL PASO

Jedan od članova Odbora konferencije »MedRi 2023« je i prof. dr. sc. Jose M. de la Rosa, pedijatar i potpredsjednik za odnose s javnošću s Texas Tech University Health Sciences Centar El Paso.

- Počašćeni smo i ponosni što smo uključeni u prestižnu skupinu pozvanih govornika. Želio bih podsjetiti i naglasiti koliko je važno da u svakom segmentu medicinske edukacije iznova naglašavamo nužnost da svi pojedinci koji nam se obrate za pomoć, osim primjerene zdravstvene skrbi, trebaju osjetiti našu brigu i uvažavanje njihovih osobnih potreba. Naime, odnos između liječnika i pacijenta je sveta dužnost i čini osnovu za sve interakcije u medicini. Studentima želim poručiti da odnos pacijenta i liječnika treba biti glavna pokretačka snaga i motivacija da postanu pravi profesionalci. Trebat će im cijeli život da se razviju kao liječnici koji će, osim znanja i kompetencije, pokazivati brigu i želju da pomognu članovima bliže i šire zajednice. Od liječnika se ne očekuje samo da se posvete usavršavanju dijagnostičke oštroumnosti i razvijanju kliničkih vještina, već i svojoj sposobnosti iskrenog

PRIVATNA ARHIVA

suosjećanja s pacijentima. Uključivanje liječnika kao vođe u zajednici dio je tog odnosa.

Od liječnika se, dakle, očekuje da se zalažu za zdravlje pacijenata, bilo da se radi o brizi za stanje uhranjenosti djeteta ili mentalno zdravlje pacijenta treće životne dobi. Uloga liječnika je poboljšati kvalitetu života svih pacijenata, stoga odnos između liječnika i pacijenta ne smijemo percipirati samo kao odnos između dvije osobe u sobi za preglede, već na njega gledati kao na odnos između medicinske prakse i društva. Ulaskom u ovo plemenito zvanje mi, naime, preuzimamo ulogu boraca za poboljšanje cjelokupne dobrobiti naših pacijenata. Program koji je pokrenuo Medicinski fakultet u Rijeci za studente, »liječnike budućnosti koji obrazuju svijet« je veoma važan jer je neophodno da se studenti svojim entuzijastičnim ustrajanjem u svijet medicine počnu rano uključivati u proces zastupanja pacijenata. Kao što sam prije napomenuo, umijeće učenja liječničkih vještina, bilo da se radi o postavljanju dijagnoze ili suosjećajnoj skrbi i zalaganju za dobrobit društva, za dobrobit pacijenata, ono je što će im trebati cijeli život.

PROF. DR. SC. NADA ČIKEŠ DOPREDSJEDNICA EUROPEAN UNION OF MEDICAL SPECIALISTS (UEMS) U BRUXELLESU

INICIJATIVA ZA BOLJITAK STRUKE

Novi program i konferencija riječkog Medicinskog fakulteta predstavljaju važnu inicijativu, osobito poželjnu nakon pandemijske krize koja je pokazala potrebu za znatnim unapređenjem medicinske nastave u svijetu

PRIVATNA ARHIVA

Profesorica emerita Medicinskog fakulteta u Zagrebu prof. dr. sc. Nada Čikeš, negdašnja dekanica toga fakulteta, i negdašnja urednica časopisa Liječnički vjesnik, naša vrsna imunologinja i reumatologinja koja je ujedno i dopredsjednica UEMS-a, konferenciju Medicinskog fakulteta u Rijeci smatra važnom inicijativom koja može pomoći u unapređenju liječničke struke, u svjetskim okvirima, što je posebno važno u vremenima nakon pandemije.

EU STANDARDI

UEMS - Europska unija liječnika specijalista - kojoj ste vi dopredsjednica, nevladina je organizacija koja predstavlja nacionalne liječničke udruge zemalja članica Europske unije, a najveća briga te udruge je edukacija doktora medicine, posebice specijalista. Kako gledate na izobrazbu medicinskih specijalizanata u Europi i gdje je tu mjesto Hrvatske?

- Cilj programa specijalističke izobrazbe doktora medicine je ostvarenje visoko standardiziranog obrazovnog procesa koji se temelji na Povelji za specijalističko usavršavanje doktora medicine u EU-u te dokumentu »Europski uvjeti za specijalističko

usavršavanje« (ETR - European Training Requirements), koji propisuje uvjete specijaliziranja za svaku disciplinu. U tri dijela dokumenta propisuju se standardi i uvjeti za specijalizanta, mentora i instituciju ovlaštenu za provođenje specijalizacije. Kao članica EU-a i UEMS-a, Hrvatska ima pravo i obvezu sudjelovanja u izradi i postupku ocjenjivanja novih programa ETR-a te u njihovoj implementaciji na nacionalnoj razini. Hrvatski liječnički zbor sudjeluje u odluci prihvaćanja dokumenata zajedno s drugim zemljama članicama. U tijeku je studija o implementaciji sadržaja ETR-a u članicama UEMS-a, koja će pokazati potrebna unapređenja procesa specijaliziranja u Hrvatskoj.

Koliko je program edukacije medicinskih nastavnika Medicinskog fakulteta u Rijeci usklađen s ostalim programima specijalističkih usavršavanja u Europi i koliko je on važan?

- Liječnička profesija je regulirana prema posebnim propisima EU-a s naglaskom na standarde liječničke izobrazbe. Uključivanjem u EU, Republika Hrvatska se obvezala poštovati ove propise te je usklađeno i specijalističko usavršavanje kao važan segment u kontinuumu liječničke izobrazbe. U međuvremenu se proces specijaliziranja trajno unapređuje prema načelima edukacije koja se temelji na stjecanju kompetencija;

nakon definiranja ishoda učenja u nastavnim programima potrebno je definirati kompetencije koje se stječu te metode učenja i poučavanja, uključujući ocjenjivanje kao dio nastavnog procesa. Uvode se metode ocjenjivanja na radnom mjestu, ocjenjuje se izvršavanje specifičnih aktivnosti povjerenih mladom liječniku (tzv. EPA) i ocjenjuje se profesijsko ponašanje. Zato je edukacija nastavnika na medicinskim fakultetima »conditio sine qua non« uspješnog obrazovanja liječnika, koje neposredno utječe i na kvalitetu zdravstvene skrbi. S obzirom na to da se izobrazba nastavnika u Hrvatskoj provodi nedovoljno, pokretanje programa edukacije nastavnika na riječkome medicinskom fakultetu, kao i organiziranje međunarodne konferencije, predstavlja važnu inicijativu. Posebno je to poželjno danas, nakon pandemijske krize koja je pokazala potrebu za znatnim unapređenjem medicinske nastave u svijetu.

ZAGREBAČKO ISKUSTVO

Kao prva dekanica u povijesti Medicinskog fakulteta u Zagrebu, ali za sada i jedina žena koja je u Hrvatskoj vodila jedan fakultet na kojemu se obrazuju doktori medicine, kako gledate na rad Medicinskog fakulteta u Rijeci i kakva su bila vaša iskustva u edukaciji medicinskih nastavnika

na zagrebačkom fakultetu? Koliko je dosadašnji sustav, koji se više svodio na teoriju, a manje na praksu, uopće bio svrsishodan?

- Posebnu čast i veliku odgovornost za mene predstavljala je uloga dekanice Medicinskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu, što je omogućilo stjecanje mojih osobnih i institucijskih iskustava. To je bilo razdoblje velikih izazova u medicinskom obrazovanju: uvođenje Bolonjskog procesa s posebnim zahtjevima za medicinsku izobrazbu te pripreme za uključivanje Hrvatske u EU sa zahtjevima harmonizacije studijskih programa na razinama diplomskih i poslijediplomskih studija s europskim standardima. Standardi se velikim dijelom odnose na proces učenja i poučavanja, što iziskuje kompetentnost i kvalitetnu poduku nastavnika. Na Medicinskom fakultetu u Zagrebu godinama smo proizvodili uspješni tečaj »Umijeće medicinske nastave«, obvezatan za sve nastavnike, ali se prestao održavati. U akademskoj godini 2011./2012. smo uveli longitudinalni predmet »Temelji liječničkog umijeća« u kojem se studenti tijekom šest godina studija poučavaju kliničkim i praktičnim te komunikacijskim vještinama i kompetencijama. Za izvođenje nastave potrebna je specifična svrsishodna edukacija koju provodimo za sve nastavnike u predmetu, a uključuje

i provođenje zahtjevnog, u svijetu primjenjivanog objektivno strukturiranog kliničkog ispita (OSKI). Na razini poslijediplomskih specijalističkih studija uveli smo predmet »Opće kompetencije liječnika specijalista«, koji slijedi principe poučavanja općih, generičkih, liječničkih kompetencija, a obvezatan je za studente svih poslijediplomskih specijalističkih studija te zahtijeva visoku kompetentnost nastavnika. Sama nastava usklađena je s kanadskim okvirom liječničkih kompetencija CanMEDS, koji su usvojile mnoge zemlje. U skladu s dogovorom s Kanadskim kraljevskim liječničkim koledžom, UEMS preporuča uvođenje sustava CanMEDS u programe specijalističkog usavršavanja (ETR).

Iskustvo moje izvrsne suradnje s Medicinskim fakultetom u Rijeci je dugogodišnje: od suradnje s katedrom interne medicine pri uvođenju sadržaja kliničke imunologije i reumatologije u nastavu, voditeljstva predmeta u poslijediplomskom doktorskome studiju te međufakultetske suradnje u unapređenju medicinske nastave u Hrvatskoj. Zato sam s velikim veseljem i poštovanjem primila informacije o osnivanju programa za unapređenje nastavnčkih kompetencija na riječkom fakultetu te poziv za sudjelovanje u radu Znanstvenog odbora konferencije MedRI 2023.

TINA GRGASOVIĆ PREDSDJEDNICA ORGANIZACIJSKOG ODBORA SATELITSKOG STUDENTSKOG SIMPOZIJA "FUTURE DOCTORS EDUCATING THE WORLD"

STUDENTI SU DUŽNI AKTIVNO SUDJELOVATI U POBOLJŠANJU MEDICINSKOG OBRAZOVANJA

Ova konferencija je velika stvar za sve medicinske fakultete u Hrvatskoj jer prvi put ujedinjuje studente i profesore na jednom mjestu i u isto vrijeme, s istim ciljem podizanja kvalitete nastavnog procesa, a samim time poboljšanja glavnog cilja, poboljšanja zdravstvene skrbi

Makaranka Tina Grgasović studentica je Medicinskog fakulteta u Rijeci. Ujedno je i voditeljica studentske sekcije Medicina Fluminensis, koja se primarno bavi popularizacijom znanosti i pozivanjem studenata na studentsku znanstvenu aktivnost, a sada se našla i u ulozi predsjednice organizacijskog odbora satelitskog Studentskog simpozija "Future Doctors Educating the World", koji će se u Rijeci i Lovranu održati usporo s konferencijom o učenju i poučavanju u medicinskoj naobrazbi MedRi 2023.

RAZLOZI ZA PONOS

- Prije svega htjela bih naglasiti da sam izuzetno ponosna na činjenicu da smo na jednom mjestu uspjele okupiti studente predsjednike i

predstavnik različite udruge i sekcija s regionalnog područja medicinskih fakulteta, što je bila jednom zamisao i ideja - sada realizirana stvarnost. Teme koje se obrađuju protežu se od edukacijskih, znanstvenih, profesionalnih pa do onih specifičnih za neko pojedino područje. Cilj nam je u tri dana održavanja simpozija pokazati čime se to »mi« studenti bavimo u svoje slobodno vrijeme te probuditi interes ostalih prisutnih studenata za priključivanje studentskim udrugama/sekcijama, također međusobno umrežavanje, stvaranje budućih suradnji, te razmjena iskustava i ideja. Želimo pružiti priliku budućim doktorima, studentima medicine, da pred svojim kolegama prezentiraju izvannastavne aktivnosti kojima se bave, kaže Tina Grgasović.

U okviru Studentskog simpozija predviđeno je više od 40 različitih oblika izlaganja (pozvana predavanja, panelne rasprave, radionice,

poster-sekcije). Tko će govoriti o tim temama?

- Priliku za raspravu imat će veliki broj predsjednika i predstavnika pojedinih udruge i sekcija. Oni će svoja postignuća i izvannastavne aktivnosti predstaviti ostalim sudionicima u vidu predavanja, panel-rasprava, radionica ili postera uz aktivnu raspravu. Prikazivat će se studentske istraživačke i obrazovne aktivnosti, prezentirati njihovi projekti, te ostvariti bolja povezanost studenata, kao i ostvarivanje budućih suradnji, tako studenti povećaju svoja znanja i iskustva u medicini. Važno je da se studenti medicine aktivno uključe u ove aktivnosti kako bi maksimizirali svoju korist i stvorili snažne veze s drugim kolegama u svojoj struci.

Kome je simpozij namijenjen?
- Studentski satelitski simpozij namijenjen je svim sudionicima konferencije koji su zainteresirani za studentsku znanstvenu, edukativnu i stručnu aktivnost. Simpozij

SERGEJ DRECHSLER

će se odvijati paralelno s konferencijom u svojoj zasebnoj dvorani te će polaznici konferencije biti slobodni prisustvovati na svim izlaganjima. Posebno smo ponosni na velik broj studentskih sekcija/udruge koje će nam održati razne edukativne radionice i na taj način omogućiti svim zainteresiranim polaznicima da interaktivno sudjeluju u području svog interesa.

UKLJUČENI U SVE

Koliko sudionika očekujete i iz kojih zemalja?

- Čast nam je da na konferenciji i simpoziju prisustvuje više od 30 studentskih udruge koje će izlagati svoje studentske aktivnosti. Dolaze nam studenti sva četiri medicinska fakulteta iz Republike Hrvatske, također nas dolaze podržati studenti medicine iz Slovenije, Srbije i Bosne i Hercegovine. Na samim počecima organizacije simpozija ideja je bila okupiti nas sve na jednom mjestu, i tijekom realizacije projekta, pretpostavljali smo da će nas podržati oko 150 studenata s regionalnog područja. S obzirom na veliku zainteresiranost, taj broj je mnogo veći.

Koliko je važna edukacija o načinima edukacije ljudi koji budućim zdravstvenim djelatnicima prenose znanja?

- Edukacija o načinima edukacije ljudi koji prenose znanja budućim zdravstvenim djelatnicima izuzetno je važna kako bi se osiguralo najbolje moguće obrazovanje nas studenata. Kvalitetna edukacija o načinima poučavanja može poboljšati sposobnosti zdravstvenih djelatnika u prenošenju znanja i vještina svojim studentima, što će im omogućiti da postanu učinkovitiji i bolji zdravstveni djelatnici. Osim toga, kvalitetna edukacija o načinima poučavanja može pomoći u stvaranju okruženja koje podržava kontinuirano učenje i razvoj znanja, što je ključno za poboljšanje kvalitete zdravstvene skrbi u cjelini.

Koja je uloga studenata medicine u odgovorima na trenutne izazove u medicinskom obrazovanju?

- Studenti su tijekom povijesti uvijek imali važnu društvenu i političku ulogu, a njihova važnost ne jenjava ni danas. Sukladno tome, studenti medicine također imaju veliku odgovornost u čuvanju ugleda svoga fakulteta i dužni su aktivno sudjelovati u poboljšanju medicinskog obrazovanja.

Koliko je ova konferencija, a zajedno s njom i studentski simpozij važan za studente Medicinskog fakulteta u Rijeci?

- Sama konferencija i simpozij su mali dio ogromnog projekta cjeloživotnog obrazovanja na kojem profesori Medicinskog fakulteta u Rijeci, na čelu s predsjednicom konferencije izv. prof. dr. sc. Ninom Perezom, dr. med. rade mukotrпно već više od dvije godine s ciljem podizanja kvalitete nastavnog procesa za nas studente.

Uključeni smo u svaki segment svih promjena, pitani smo za mišljenje i realizaciju tijekom cijelog procesa stvaranja projekta. Ideja spajanja svih na jednom mjestu, na jednom jedinstvenom događaju je uspješno ostvarena. Posljednjih mjeseci velikog truda i rada profesorica Nina nam je poklonila svu svoju pažnju, ljubav i strpljenje kojima nam je pomagala da ostvarimo svoj cilj organizacije prvog međunarodnog satelitskog simpozija.

Konferencija MedRi 2023 uz nadopunu međunarodnog studentskog simpozija je prva konferencija na ovim prostorima koja se odvija u ovakvom sastavu i opsegu, ona nije samo velika stvar za Medicinski fakultet u Rijeci, ona je velika stvar za sve medicinske fakultete u Hrvatskoj, jer prvi put ujedinjuje studente i profesore na jednom mjestu i u isto vrijeme, s istim ciljem podizanja kvalitete nastavnog procesa, a samim time poboljšanja glavnog cilja, poboljšanja zdravstvene skrbi.

Studenti su se uključili u pripremu materijala za konferenciju